

Ekstern fagfelle rapport for BA i arkeologi ved AHKR, UiB

Martin Callanan

Trondheim, 5. mai 2023

Bakgrunnsinformasjon

Våren 2021 ble undertegnede bedt, av programledelsen om å foreta en grundig gjennomgang av bachelorprogrammet i arkeologi ved instituttet. Gjennomgangen skulle også se på individuelle emner og på programmet som helhet.

Gjennomgangen skulle se på følgende emner:

Emnets læringsutbytte beskrivelser- tydelige og dekkende for emnene og programmet?

*Sammenheng mellom undervisningsformer, vurderingsformer og læringsutbytte?
Gjennomføringsprosenten?*

Hvilke tiltak eller endringer på undervisningsformer, vurderingsformer eller emnets struktur ønsker faglærerne og studentene?

Fremgangsmåte og grunnlag

Evalueringen ble gjennomført i perioden våren 2021 og høsten 2022. Arbeidet ble noe forstyrret og oppstykket på grunn av pandemien, særlig i 2021 og i løpet av 2022. Flere ulike kilder ble brukt for å få et dypere kjennskap til BA-programmets struktur og innhold. I første omgang dreide dette seg om den generelle informasjonen som var tilgjengelig for prospektive studenter på UiB og AHKR sine nettsider. Jeg har hatt tilgang til læringsplattformen 'Mitt UiB', som har gitt meg tilgang til undervisningsplaner og litteraturlister i perioden H21-V22. I tillegg har jeg hatt tilgang til karakterutskriftene fra BA-emnene fra flere år tilbake. Annen relevant data har også blitt oversendt fra instituttets administrasjon etter behov. Dette har i stor grad dreid seg om data fra perioden 2017-2021 og bestod av oversikter fra 'Tableau'-systemet med ulike analyser som antall studenter, søknader og studenttall, gjennomstrømning, intern rekruttering til programmet, fullføring og frafall. Jeg har også fått kopier av fellesvurderingene og egenervurderingene som var relevante.

I løpet av perioden har jeg også gjennomført en serie samtaler med programledelsen, faglærerne og studentrepresentanter. Følgende samtaler er blitt gjennomført:

Hvem?	Når?	Hvilket emne?
Daniela Hoffman	23. april 2021	BA programmet
Solveig Liv Chaudesaigues-Clausen	5. mai 2021	ARK111
Melanie Wrigglesworth	10. juni 2021	ARK112
Lars Forsberg	23. februar 2022	ARK110/hele programmet
Simon Malmberg	24. februar 2022	ARK123/ARK212
Randi Barndon	3. mars 2022	ARK122/hele programmet
Hanneli Sandbrekken & Bendik Nilsen Bergendal (studentrepresentanter)	14. oktober 2022	BA programmet
Ramona Harrison	7. desember 2022	BA programmet

Jeg brukte følgende 'interview guide' noenlunde løst under samtalene for å kontrollere at vi kom inn på de relevante temaene.

UiB- Spørsmål for samtaler med emneansvarlig

1. Emnets læringsutbytte beskrivelser- tydelige og dekkende for emnet?
2. Tanker om sammenheng mellom undervisningsformer, vurderingsformer og læringsutbytte?
3. Emnets vurderingsformer. Er de egnet til å måle studentenes læringsutbytte?
4. Pensumets innhold og mengde tilfredsstillende?
5. Gjennomføringsprosenten? Hvilke faktorer spiller inn her? Er det noen strukturelle utfordringer?
6. Hvilke tiltak eller endringer på undervisningsformer, vurderingsformer eller emnets struktur hadde du anbefalt eller heller sett?

Vurderinger

- Basert på de metriske parameterne fra Tableux og eksamenssystemet, er det klart at BA-utdanningen i arkeologi ved UiB er et solid og populært studietilbud. BA arkeologi har opplevd en betydelig vekst de siste årene. ARK100 er et populært emnevalg blant studenter som begynner på det humanistiske fakultetet i første semester. Programmet har også gode eller normale resultater når det gjelder antall søkere, karakternivå, gjennomstrømning og frafall over flere år. Pandemiårene var utfordrende for underviserne ved landets universiteter, men BA-programmet i Bergen har kommet helskinnet gjennom dette og har opplevd positive tendenser i de fleste metriske parameterne over tid.
- I løpet av BA-graden møter studentene i Bergen en rekke vurderingsmetoder, slik som skriftlige og muntlige eksamener, prosjekter, presentasjoner og oppgaver. Dette gir studentene muligheten til å utforske sine ferdigheter og vise frem sin kunnskap på ulike måter. Man kan også se en progresjon i vurderingsformene gjennom BA-løpet, noe som gir studentene muligheten til å gradvis utvikle sin læring og ferdigheter, samtidig som de får tilbakemelding på utviklingen sin underveis. En tilbakemelding fra noen av studentene er at de på noen fag hadde foretrukket karakterer i stedet for bestått/ikke bestått. Men dette gjelder kun for en gruppe som trenger karakterer for å søke seg videre etter BA-løpet. Jeg trekker dette frem fordi studentenes behov når det gjelder karaktergivende emner er viktig å huske på når man planlegger nye emner.
- BA-programmet fremstår i stor grad som godt strukturert. I løpet av BA-utdanningen møter studentene en hensiktsmessig balanse mellom grunnleggende kulturhistorie og fagkunnskaper. De får en solid innføring i arkeologisk teori og metode (ARK210). Programmet tilbyr også muligheter for selvstendig fordypning og spesialisering gjennom (ARK250) BA-oppgaven.
- Noen av emnene blir imidlertid etter hvert modne for oppdatering og revurdering. Kanskje er det også mulig å koble noen av disse emnene opp mot ny relevant litteratur eller nasjonale eller internasjonale kasus og temaer, for eksempel ARK210, ARK110 og ARK112?
- Kursenes litteraturlister fremstår som faglig hensiktsmessige, relevante og av god kvalitet og omfang. Noen kurs har litteraturlister som ikke er blitt oppdatert, mens andre ser ut til å bli oppdatert regelmessig. Behovet for oppdateringer vil variere noe fra kurs til kurs og er nok en sak som er innenfor underviserens selvstendige fagansvar.
- Et av programmets styrker er måten man drar nytte av og aktiviserer faglærernes spisskompetanse i emnene og undervisningen som tilbys. Emner som ARK111, ARK122 og 123 er tre gode eksempler (blant flere), av kurs hvor studentene kan oppnå viktige fagspesifikke og generiske kunnskaps- og ferdighets- læringsmål. Kurs, moduler og øvelser

som bygger på fagstabens egen spisskompetanse, pågående forskning eller forskningsinteresse er av stor verdi for programmet. Det er motiverende for faglærerne å tegne opp læringsaktiviteter basert på egen ekspertise. Studentene rapporterer at de bli motivert og engasjert av disse forskningsbaserte læringsaktiviteter.

Tilbakemeldinger

- Studentene sier at flere opplever steget fra ARK100 til ARK110 som krevende. Faget går dypere inn i tyngre fagstoff, og det er mer pensumlitteratur å forholde seg til. Sprengnet fra det ene nivået til det neste oppleves som veldig stort for mange.
- Det er vanskelig for studenter og andre å få tak i viktig oppdatert praktisk informasjon om programmet og emnene utenom læringsplattformen 'Mitt UiB'. Det ligger mye oppdatert informasjon på UiBs nettsider, men tilbakemeldingene tilsier at det er et problem med strukturen som gjør at det ikke alltid er enkelt å finne frem til oppdatert informasjon. Dette kan også ha å gjøre med studentenes forventninger om hvor lett det bør være å finne informasjon.
- BA-studentene ønsker mer praktiske aktiviteter eller øvelser. De ser på dette som en del av studiets arbeidslivsrelevans. Man skjønner at det ikke er mulig å arrangere praksisplasser for alle. Idealt sett burde programmet tilbyr deltagelse på vårens feltkurs eller et eget feltkurs til BA studentene. I det minste ville et tilbud om mindre praktiske øvelser eller lab-arbeid vært en forbedring på dette punktet. Praktiske øvelser er ikke bare viktig for programmets arbeidslivsrelevans, det er også sentral for å sikre god intern rekrutering til MA programmet også.
- BA-studentene ønsker mer direkte kontakt med fagstaben utenom undervisningen. Dette er et ønske som ble mer merkbart under pandemien, men studentene føler fremdeles at de har lite kontakt med underviserne fra arkeologi sammenlignet med faglærerne fra andre program og emner de tar.
- Studentene melder at de noen ganger sliter med å finne informasjon og orientere seg om valgfrie emner på BA-programmet. Dette dreier seg om muligheten for å kunne finne ut hvilke emner som vil bli undervist i det kommende semesteret eller året. I øyeblikket opererer man med emner som er på en måte 'beholdere', som man etter hvert fyller ut med mer detaljert innhold når undervisningsplanene er klare.
- Flere av underviserne uttrykker bekymring for at faggruppens kompetanse er 'sårbar'. Man understreker behovet for periodespesifikk spesialistkunnskap blant underviserne på programmet. Flere føler at bemanningen allerede er tynn på enkelte temaer (antikken og JA for eks.). Man påpeker også på behovet for BA-kompetanse som vil sikre og styrke undervisningen, men som også kan være med å utløse fremtidige synergier oppe mot flere av programmets strategiske partnere (eks. BM m. fl.).
- Underviserne føler at de nærmer seg en grense i undervisningen som går på balansen mellom kvalitet, kapasitet og muligheten for fremtidig vekst for arkeologi og spesifikt for BA-programmet. Økningen de siste årene, særlig på ARK100, har vært veldig positiv for faget. Men det er ressurskrevende, og underviserne opplever at de har lite å gå på.
- Underviserne opplever at de har ikke nok tid til å fordype seg i nye og relevante fagområder og problemstillinger eller for å utvikle nye læringsaktiviteter eller emner.

- Underviserne ønsker mer ressurser til teknisk utstyr og for å kunne utvikle lab-fasilitetene som er tilgjengelig for programmet. Dette er viktig når det gjelder å kunne videreutvikle programmets fremtidige undervisning med forskningsbaserte, studentaktive læringsaktiviteter.

Anbefalinger

- Introduksjonen av emnet 'ARK205 Arkeologisk praksis: praksisprosjekt' er tenkt som et tilbud til studenter som skal utføre en praktisk fordypning på en lokalitet eller materiale. Men i faget ARK205 slik det er nå, ligger ansvaret for organiseringen og gjennomføringen hos studentene, noe som har kanskje gjort at det er foreløpig lite opptak på emnet. Er det mulig å gjøre det enklere eller mer oversiktlig for BA studentene å komme i gang med dette emnet?
- I relasjonen til studentenes behov for mer informasjon. Kunne det vært en løsning å fylle opp Mitt UiB med alt info fra nettstedene når det gjelder arkeologi programmet? Evt samle alt hvert år i et eget hefte eller lignende?
- Når det gjelder problematikken rundt beholdere-koder/temaomtaler på de valgfrie emnene-utfordringen ligger i at underviserne, studentene og administratorene har ulike behov. Studentene ønsker forutsigbarhet og informasjon lang tid i forveien, mens underviserne og administrasjonen trenger å kunne være fleksible med begrensede ressurser for hånd. Løsningen med tomme koder på den ene siden og temaomtaler på den andre siden er et forsøk på å løse dette. Og mye av informasjonen som studentene etterlyser ligger ofte på nettet allerede. En videre løsning på dette problemet virker å ligge i å finne en ny måte å slippe eller kunngjøre neste års temaomtaler på. Kan dette bli sendt ut på en fellespost eller har et slipp av oppdateringen av neste års nettsted eller gjør et stunt ut av det på en eller annen måte? Et annet tiltak kunne vært å ha publisert en oppdatert liste av tidligere studieår og semester slik at studentene kan få et klarere bilde av hvordan emnetilbudet ser ut fra år til år og de mulighetene som ligger der. Et sist mulig tiltak på dette punktet er å finne nye, mer informative titler for emnene, slik at studentene får en bedre forståelse av hvordan elementene henger sammen.
- BA arkeologi, og særlig ARK100 har vokst veldig under pandemien og trenden virker å ha holdt seg etter gjenåpningen. Underviserne melder at de føler de har lite å gå på med hensyn til undervisningsressurser. Dersom man fortsetter å vokse eller har ambisjoner om å vokse mere, blir man nødt til å se overordnet på de undervisningsressursene som er tilgjengelige. Underviserne peker på et viktig innbyrdesforhold mellom kvalitet, kapasitet og potensialet for videre vekst som å viktig å notere seg fremover.